

IŠVADA DĖL EKONOMINĖS RAIDOS SCENARIJAUS TVIRTINIMO

2024 m. gruodžio 30 d. Nr. BPE-7

Vilnius

SPARTESNĘ LIETUVOS EKONOMIKOS RAIDĄ 2025 M. SKATINS ATSIGAUNANTIS EKSPORTAS, BET IŠŠŪKIŲ GALI KELTI SUDĖTINGA TARPTAUTINĖ APLINKA

Fiskalinė institucija, kurios funkcijas vykdyti pavesta Valstybės kontrolei (toliau – VK FI), teikia Seimui savo išvadą dėl Finansų ministerijos (toliau – FM) gruodžio 20 d. paskelbto 2024–2027 metų ekonominės raidos scenarijaus (toliau – ERS). Išvada teikiama remiantis Fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstituciniu įstatymu.

VK FI tvirtina gruodžio mėn. paskelbtą 2024–2027 m. ekonominės raidos scenarijų. Jis atitinka įvardytas prielaidas, yra pagrįstas aktualiais statistiniais duomenimis. VK FI ir FM požiūriai dėl Lietuvos ekonomikos perspektyvų yra panašūs.

Pagrindinės išvados žinutės:

- Atlikusi vertinimą, VK FI tvirtina Finansų ministerijos gruodžio mėn. paskelbtą 2024–2027 m. ekonominės raidos scenarijų.
- Didžiausią nepalankią įtaką Lietuvos ekonomikos raidai gali daryti su geopolitine aplinka ir tarptautinės prekybos sąlygomis susijusios rizikos.
- 2025 m. projektuojamas veržlesnis eksportas ir spartėjanti vidaus paklausa skatins didesnę Lietuvos ekonomikos plėtrą nei 2024 metais.
- Numatant Europos Sąjungos paramos srautų piką, 2025 m. tikimasi tiek viešojo, tiek privataus sektoriaus investicijų atsigavimo.
- Atlyginimams didėjant sparčiau nei kainoms, vidutiniu laikotarpiu prognozuojamas tolesnis privačiojo vartojimo augimas.

EKONOMINĖS RAIDOS SCENARIJAUS VERTINIMAS IR TVIRTINIMAS

Taikydama įvairius analizės metodus¹, VK FI atliko 2024 m. gruodžio mėn. paskelbto 2024–2027 m. ekonominės raidos scenarijaus vertinimą. VK FI išanalizavo makroekonominę aplinką ir ERS prielaidas, lygino scenarijaus projekcijas su VK FI ir kitų institucijų prognozėmis, taikė tvirtinimo atkarpos metodą ir ekspertinį vertinimą.

FM ir VK FI 2024–2027 m. pagrindinių makroekonominių rodiklių projekcijos reikšmingai nesiskiria. Atsižvelgdamos į revizuotus nacionalinių sąskaitų duomenis, palankius 2024 m. III ketv. rezultatus ir atnaujintas prielaidas, VK FI ir Finansų ministerija didina 2024 m. realiojo BVP augimo projekcijas iki 2,4 procento. Ekonomikos plėtrą labiausiai skatins namų ūkių vartojimas ir išliekantis teigiamas grynasis eksportas. VK FI projektuoja, kad šalies realiojo BVP augimas 2025 m. spartės ir sieks 3 proc., o FM numato 2,8 proc. siekiantį šio rodiklio augimą. Prie spartesnio ekonomikos augimo labiausiai prisidės veržlesnis eksporto augimas, kurį lems atsigauanti užsienio paklausa, ir investicijos, palaikomos ES paramos srautų. Namų ūkių vartojimą ir toliau skatins stiprėjanti gyventojų perkamoji galia. 2026–2027 m. tęsiantis eksporto rinkų atsigavimui, Lietuvos ekonomikos augimas gali būti nežymiai spartesnis nei 2025 metais. Abi institucijos projektuoja, kad vidutinis darbo užmokesčio augimas 2025–2027 m. lėtės ir viršys infliaciją. Vidutiniu laikotarpiu situacija darbo rinkoje numatoma stabili: dėl palankesnės migracijos užimtųjų skaičius 2025 m. paaugs, 2026–2027 m. liks panašaus lygio, o nedarbo lygis tolygiai mažės.

VK FI ir FM numato, kad infliacija 2024 m. bus kiek mažesnė nei 1 proc., o vidutiniu laikotarpiu viršys 2 proc. Projektuojama, kad 2024–2027 m. BVP to meto kainomis kasmet augs sparčiau nei 5 proc., tačiau augimas bus lėtesnis nei 2023 m. Išsamesnis VK FI prognozių aprašymas pateikiamas išvados 2 dalyje, o projekcijų lentelė – 1 priede. 2024 m. gruodžio mėn. ERS pateikiamas 2 priede. Pažymima, kad VK FI ir Finansų ministerijos rodiklių įverčiai gali skirtis.

VK FI prognozės laikomos atskaitos tašku (angl. *benchmark*), taikant tvirtinimo atkarpos (angl. *endorsement range*) metodą. Remdamasi juo, VK FI sudarė šių ERS rodiklių² 2024–2026 m. neapibrėžtumo grafikus: BVP to meto ir palyginamosiomis kainomis, realiojo namų ūkių vartojimo išlaidų, vidutinio mėnesinio bruto darbo užmokesčio (VDU) ir užimtųjų skaičiaus pokyčių (3 priedas). Visų rodiklių projekcijos patenka į 40 proc. tvirtinimo atkarpų intervalus. Jie žymi tikimybių intervalų centrinį rėžį, kuris yra artimiausias atskaitos tašku (moda) laikomoms VK FI projekcijoms. Atkreiptinas dėmesys, kad tvirtinimo atkarpos remiasi istorinėmis paklaidomis, todėl jos nebūtinai gali visiškai atspindėti ateities neapibrėžtumą.

Pagal taikytą VK FI potencialaus BVP vertinimo metodą, skirtą vidutinio laikotarpio projekcijų suderinamumui tikrinti, ERS realiojo BVP projekcija 2027 m. laikoma tikėtina. VK FI vertinimu, potencialus BVP³ 2024–2027 m. kasmet vidutiniškai turėtų padidėti apie 2,9 proc. (1 priedas). Finansų ministerija projektuoja, kad realiojo BVP augimas 2027 m. sudarys 2,9 proc. Jis yra artimas VK FI įvertintam 2027 m. potencialaus BVP augimui, kuris siekia 2,7 proc.

2024 m. gruodžio mėn. ERS realiojo BVP projekcija 2025 m. yra atsargi. Didžioji dalis institucijų numato, kad Lietuvos realiojo BVP augimas 2024 m. sieks 2,4 proc. (4 priedas). Tiek projektuoja ir FM bei VK FI (1 pav.). Finansų ministerijos ERS paskelbta 2025 m. realiojo BVP projekcija yra mažesnė nei kitų institucijų projekcijų vidurkis (2,9 proc.), o VK FI vertinimu ji laikytina atsargia. Pažymėtina, kad didžioji dalis makroekonominės prognozės Lietuvai

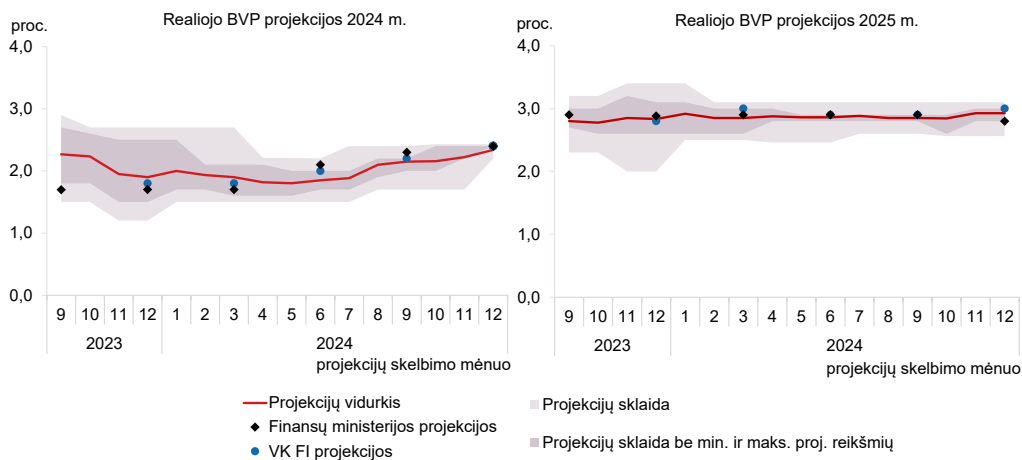
¹ Vertinimo ir tvirtinimo procesas, VK FI taikomi metodai apibrėžti ERS vertinimo ir tvirtinimo apraše. Prieiga per internetą: https://www.valstybeskontrolė.lt/TVS/Content/Biudzeto_stebesena/ERS_vertinimo_ir_tvirtinimo_aprasas.pdf.

² Šie pagrindiniai rodikliai yra svarbiausi VK FI priimant sprendimą dėl ERS tvirtinimo, tačiau, siekiant scenarijaus rodiklių projekcijų suderinamumo, analizuojamos ir kitos ERS rodiklių projekcijos.

³ Vertinant potencialų BVP, naudojamos naujausios Finansų ministerijos ERS projekcijos. Pažymėtina, kad dėl vertinimo prielaidų skirtumų ir dėl skirtingų modelių specifikacijų VK FI ir FM potencialaus BVP ir produkcijos atotrūkio įverčiai gali skirtis.

skelbiančių institucijų jas atnaujino iki 2024 m. gruodžio mėn., dar iki pasirodant bendrojo vidaus produkto 2024 m. III ketv. antrojo įverčio rezultatams.

1 pav. Finansų ministerijos 2024 m. gruodžio mėn. ERS paskelbta realiojo BVP projekcija 2025 m. yra atsargi



Į projekcijų sklaidą įtrauktos šios institucijos: Europos Komisija (EK), Tarptautinis valiutos fondas (TVF), Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacija (EBPO), Lietuvos bankas, AB „Swedbank“, AB SEB.

Šaltinis – Valstybės kontrolės, vykdančios fiskalinės institucijos funkcijas, skaičiavimai

2024 m. gruodžio mėn. ERS taikytos prielaidos yra pagrįstos, Lietuvos ekonomikos raidą daugiausia paveikti galinčios rizikos išlieka susijusios su geopolitine situacija ir tarptautine prekyba. VK FI vertinimu, gruodžio mėn. ERS yra pagrįstas aktualiomis prielaidomis apie pasaulio ir pagrindinių eksporto partnerių ekonomikų raidą, naftos kainą, valiutos kursą. Pagrindinės neigiamos rizikos, kurios gali paveikti Lietuvos ekonomikos raidą, lieka susijusios su geopolitine situacija ir tarptautine prekyba. Palankesnę ekonominę raidą gali skatinti geresnė padėtis šalies darbo rinkoje, spartesnė investicijų plėtra, didesnis namų ūkių vartojimas, kurį veiktų gyventojų taupymo pokyčiai. Detalesnis makroekonominės aplinkos, prielaidų ir rizikų aprašymas pateikiamas išvados 1 dalyje.

VK FI tvirtina Finansų ministerijos 2024 m. gruodžio mėn. paskelbtą 2024–2027 m. ekonominės raidos scenarijų. Pagal Europos Sąjungos Tarybos direktyvą⁴ biudžeto planavimas turi būti grindžiamas labiausiai tikėtiniu arba atsargesniu makroekonominiu fiskaliniu scenarijumi. Atsižvelgdama į išliekantį neapibrėžtumą, įvertinusi pirmiau išvardytų metodų rezultatus, VK FI tvirtina 2024 m. gruodžio mėn. paskelbtą 2024–2027 m. ekonominės raidos scenarijų.

2024-12-04 Finansų ministerija pateikė institucijoms derinti ERS projektą (kopiją – VK FI), o 2024-12-11 patikslintas projektas pateiktas derinti su VK FI. Detalesnė informacija apie derinimo eigą pateikiama 5 priede. VK FI atliko ERS projekto vertinimą remdamasi minėtais metodais. 2024-12-09 įvyko FM ir VK FI susitikimas, kurio metu FM atsakė į VK FI pateiktus klausimus apie valdžios sektoriaus vartojimo išlaidų ir importo defliatorius, prielaidas projektuojant darbo rinkos rodiklius ir investicijų raidą. 2024-12-11 VK FI informavo FM, kad neturi priešasčių netvirtinti ERS projekto.

⁴ 2024 m. balandžio 29 d. Tarybos direktyva 2024/1265/ES dėl reikalavimų valstybių narių biudžeto sistemoms, 4 str. 1 d. Prieiga per internetą: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/HTML/?uri=OJ:L_202401265.

1. MAKROEKONOMINĖS APLINKOS IR ERS PRIELAUDŲ ANALIZĖ, RIZIKOS LIETUVOS EKONOMIKOS RAIDAI

VK FI vertinimu, gruodžio mėn. ERS yra pagrįstas aktualiomis prielaidomis apie pasaulio ir pagrindinių eksporto partnerių ekonomikos raidą, naftos kainą ir valiutos kursą.

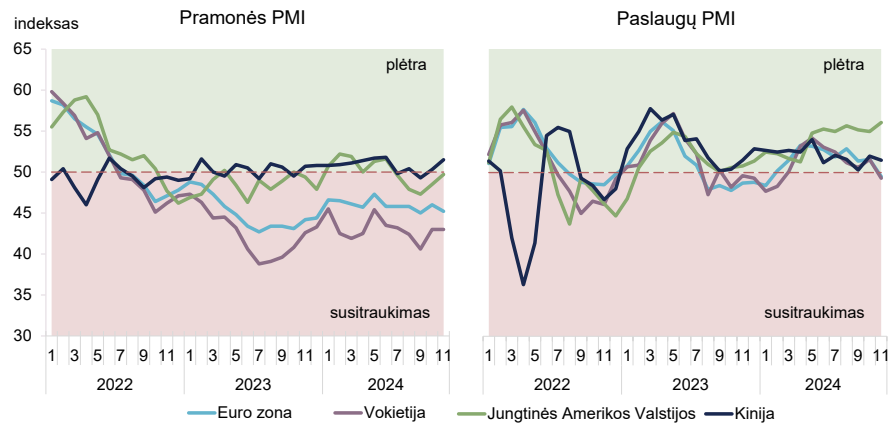
Europos Komisija 2024 m. lapkričio mėn. atnaujino savo ekonomines prognozes ir prielaidas, kuriomis rėmėsi tiek FM, tiek VK FI. Lyginant su skelbtomis rugsėjo mėn., euro kurso JAV dolerio atžvilgiu ir pasaulio (be ES) augimo prielaidos beveik nepakito. Vis dėlto, lapkričio mėn. kursui nukritus iki dvejų metų žemumų, yra rizika, kad jis gali būti mažesnis nei projektuojama. Taip pat 2024–2025 m. tikimasi lėtesnio nei rugsėjo mėn. Europos Sąjungos ekonomikos augimo, o tai lemia ir pagrindinių eksporto partnerių ekonomikų augimo prielaidos peržiūrą žemyn. Gruodžio mėn. ERS numatomas spartesnis naftos kainos mažėjimas nei rugsėjo mėn., kainai stabilizuojantis nuo 2026 metų. Ateities sandoriai rodo naftos kainos mažėjimą ir 2027 metais. Vyraujant neapibrėžtumui naftos ir valiutų kursų rinkose, VK FI vertinimu, tokie prielaidų ir rinkų lūkesčių skirtumai nėra dideli. Atsižvelgiant į tai, prielaidos, kuriomis rėmėsi FM, sudarydama gruodžio mėn. ERS, atitinka naujausią žinomą informaciją.

Geopolitinė situacija ir tarptautinė prekyba išlieka pagrindinės rizikos, galinčios paveikti Lietuvos ekonomikos raidą. Pagrindinės rizikos, kurios galėtų paveikti jos raidą vidutiniu laikotarpiu:

- **Geopolitinės įtampos suintensyvėjimas.** Padidėjusi geopolitinė įtampa galėtų sukelti ne tik didesnį neapibrėžtumą pasaulyje, bet ir neigiamai paveikti pasaulio ekonomikas. Geopolitinių konfliktų eskalacija veikia žaliavų kainas. Pakilusios jų kainos galėtų ne tik kaitinti infliaciją Lietuvoje, bet didinti ir gamybos kaštus, ypač energijai imliose pramonės šakose. Visa tai galėtų lemti lėtėjantį šalies ekonomikos augimą.
- **Tarptautinės prekybos fragmentacija.** Remiantis Tarptautiniu valiutos fondu⁵, pradėjo ryškėti geoekonominio susiskaldymo požymiai: vis daugiau prekybos vyksta geopolitinių blokų viduje, o ne tarp jų. Preybos neapibrėžtumas dėl prekybos karų su Kinija, apribojimų ar galimų papildomų tarifų⁶ kelia rizikas tarptautinei prekybai ir pasaulio ekonomikos augimui. Savo ruožtu, tai gali didinti infliaciją ir neigiamai paveikti Lietuvos eksportą.
- **Lėtesnis, nei tikimasi, Lietuvos eksporto partnerių atsigavimas.** Lėtesnis pagrindinių prekybos partnerių ekonomikų augimas galėtų turėti neigiamą poveikį šalies eksportui ir ūkio raidai. Vokietijos, vienos pagrindinių Lietuvos eksporto partnerių, ekonomika 2024 m. III ketv. per metus augo vos 0,1 proc. Ekonominį aktyvumą rodantys išankstiniai rodikliai, tokie kaip pirkimo vadybininkų indeksas, vis dar rodo besitraukiančią tiek Vokietijos, tiek bendrai euro zonos (EZ) gamybos apimtį. Lapkričio mėn. stebimas ne tik pramonės, bet ir paslaugų sektoriaus susitraukimas (2 pav.). Struktūriniai iššūkiai EZ, Kinijos ekonomikos sunkumai dėl nekilnojamojo turto sektoriaus ir vangį vidaus paklausa, neapibrėžtumas JAV dėl politikos krypties po lapkritį įvykusių prezidento rinkimų galėtų pristabdyti numatytą šių pasaulio ekonomikų augimą.

⁵ Prieiga per internetą: <https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2024/10/22/world-economic-outlook-october-2024>.

⁶ Prieiga per internetą: <https://www.bruegel.org/first-glance/what-european-union-should-expect-trumps-tariffs>.

2 pav. EZ besitęsiant pramonės sektoriaus stagnacijai, lapkritį traukėsi ir paslaugų sektorius

PMI – Pirkimų vadybininkų indeksas (angl. *Purchasing Managers' Index*)

Šaltinis – <https://www.pmi.spglobal.com>

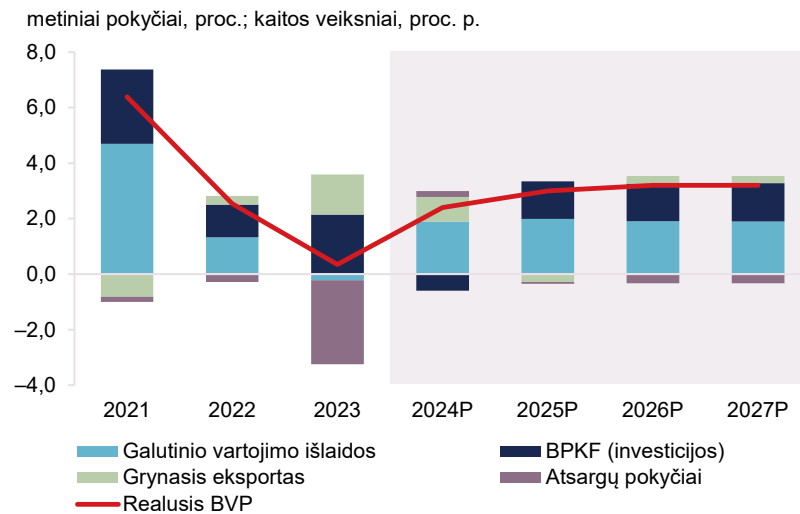
- **Stipresnė vidaus paklausa.** Prie didesnio namų ūkių vartojimo gali prisidėti dėl palankesnės migracijos daugiau išaugęs užimtųjų skaičius. Taip pat vartojimą gali teigiamai veikti mažesnis gyventojų taupymas ir tolesnis Europos centrinio banko palūkanų normų mažinimas. Investicijos šalyje galėtų būti didesnės dėl aktyvesnio Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės (angl. *recovery and resilience facility*) ir kitų ES finansuojamų projektų įgyvendinimo, politinių sprendimų dėl didesnių investicijų į gynybą ar kitas sritis, ar aktyvesnių privačiojo sektoriaus investicijų.

2. VK FI EKONOMINĖS RAIDOS PROGNOZĖS

Atsižvelgdama į palankesnius, nei tikėtasi rudenį, 2024 m. III ketv. duomenis, VK FI didina šių metų realiojo BVP augimo projekciją iki 2,4 proc. Šalies realusis BVP 2024 m. III ketv. buvo 2,4 proc. didesnis nei prieš metus. Prie bendrosios pridėtinės vertės augimo prisidėjo visos ekonominės veiklos, iš kurių daugiausiai apdirbamoji gamyba (labiausiai chemijos, plastikų, metalo gaminių gamyba) bei didmeninė ir mažmeninė prekyba. Numatoma, kad 2024 m. šalies ūkio plėtrą labiausiai skatins namų ūkių vartojimas (3 pav.).

Augant gyventojų perkamajai galiai, sparčiau atsigaunant užsienio paklausai, numatoma, kad 2025 m. ekonomikos plėtra gali būti spartesnė nei 2024 metais. VK FI projektuoja, kad 2025 m. BVP augimas spartės iki 3,0 proc. (3 pav.). Prie tokios raidos labiausiai prisidės veržlesnis eksporto augimas, kurį lems spartesnė pagrindinių Lietuvos prekybos rinkų plėtra. Palankesnės pinigų politikos bei rekordinės ES paramos skatinamos investicijos ir didesnis namų ūkių vartojimas taip pat turėtų prisidėti prie veržlesnio BVP augimo. Sustiprėjus vidaus paklausai numatomas ir didesnis importo augimas, kuris lemia neigiamą grynojo eksporto įtaką BVP raidai. 2026–2027 m. realiojo BVP augimas, tikėtina, sieks apie 3,2 proc.

3 pav. 2025 m. namų ūkių vartojimą toliau skatins stiprėjanti gyventojų perkamoji galia. Spartesnę nei 2024 m. realiojo BVP plėtrą lems atsigaunantis eksportas* ir investicijos



P – prognozė

* Sustiprėjus vidaus paklausai numatomas didesnis importo augimas, kuris lemia neigiamą grynojo eksporto įtaką BVP raidai 2025 m.

Šaltinis – Valstybės duomenų agentūra, Valstybės kontrolė, vykdanči fiskalinės institucijos funkcijas

Atsigaunant lietuviškos kilmės prekių eksportui tikimasi spartesnės eksporto plėtros 2024 m., o 2025–2027 m. tolesnę raidą lems išorės paklausos augimas. Lietuvos importas 2024 m. III ketv. sumažėjo 0,5 proc., o eksportas augo 1,6 proc. Šį augimą po pusantrų metų pertraukos paskatino lietuviškos kilmės prekių (neįskaitant mineralinių produktų) eksporto atsigavimas. Jį lėmė didesnis grūdų derlius ir šalies pramonės plėtra (ypač chemijos sektoriuje). Tačiau, 2024 m. III ketv. spartesnę eksporto raidą stabdė toliau mažėjanti reeksporto vertė į Rytų šalis. Atsižvelgiant į kiek palankesnius 2024 m. I–III ketv. duomenis, VK FI padidino projektuojamą eksporto ir importo augimą 2024 m. atitinkamai iki 1,8 ir 0,8 proc. Vis dėlto, nors tarptautinė aplinka išlieka įtempta, numatoma, kad mažėjant palūkanų normoms, paklausa pagrindinėse Lietuvos prekybos partnerėse pradės atsigauti. VK FI projektuoja, kad prekių ir paslaugų eksportas 2025 m. spartės ir visu vidutiniu laikotarpiu toliau augs, o stiprėjant vidaus paklausai, importo augimas sieks apie 5 proc. (1 priedo 1 lentelė).

Po investicijų sumažėjimo 2024 m., 2025 m., numatant ES paramos srautų piką, tikimasi veržlios investicijų raidos. 2024 m. I–III ketv. realusis bendrojo pagrindinio kapitalo formavimas (investicijos, BPKF) per metus smuko 2,2 proc. Šį pokytį daugiausia lėmė mažėjusios išlaidos transporto įrangai, kurios pastaruoju metu stipriai svyravo. Kita vertus, investicijų, nukreiptų į statybą (be būsto komponentės), kurios BPKF struktūroje sudaro didžiausią dalį, įtaka išliko teigiama. VK FI prognozuoja, kad investicijos 2024 m. susitrauks 2,4 procento. Vis dėlto, vidutiniu laikotarpiu sąlygos investicijų augimui, tikėtina, bus palankios. Atsigavus išorės paklausai, laisvėjant monetarinei politikai, augant gynybos finansavimui, numatant rekordinius ES paramos srautus, VK FI 2025 m. prognozuoja 5,7 proc., o 2026–2027 m. po 5,5 proc. kasmet sieksiantį BPKF augimą.

Projektuojama, kad vartotojų kainų infliacija 2024 m. nesiels 1 proc., o vidutiniu laikotarpiu viršys 2 proc. VK FI prognozuoja, kad 2024 m. suderinto vartotojų kainų indekso (SVKI) augimas sulėtės dėl mažėjančių energijos kainų ir sieks 0,8 proc. Tačiau nuo 2025 m. prognozuojama spartesnė infliacija dėl paslaugų kainų ir akcizų įtakos. Projektuojama, kad BVP defliatorius vidutiniu laikotarpiu augs daugiau nei SVKI dėl didesnio valdžios sektoriaus defliatoriaus augimo. Nors 2024–2025 m. bendrojo kainų lygio augimo projekcijos

sumažintos, šiek tiek nuosaikesnės kainų raidos įtaką nusveria spartesnė realiojo BVP raida, o tai skatina nominalaus BVP pokyčio projekcijų nežymią peržiūrą aukštyn. 2024 m. projektuojamas 5,4 proc., o 2025 m. – 5,6 proc. rodiklio augimas.

Didėjantis darbo jėgos aktyvumo lygis ir palankios migracijos tendencijos prisideda prie užimtųjų skaičiaus prognozės didinimo visu vidutiniu laikotarpiu. Šių metų I–III ketv. užimtųjų skaičius padidėjo 1,7 proc., palyginti su tuo pačiu laikotarpiu prieš metus. Tam įtakos turėjo dėl teigiamos grynosios migracijos augantis nuolatinių gyventojų skaičius ir istorinėse aukštumose esantis darbo jėgos aktyvumo lygis. Remiantis atnaujintomis Eurostato populiacijos projekcijomis, kuriose numatoma palankesnė migracijos situacija, užimtų gyventojų skaičius turėtų augti ir 2025 metais. Vis dėlto, gyventojų senėjimas gali daryti neigiamą įtaką užimtumui 2026–2027 metais. Lyginant su VK FI rugsėjo mėn. prognozėmis išaugus darbo jėgai šiek tiek padidintos nedarbo lygio projekcijos. VK FI projektuoja, kad nedarbo lygis 2024 m. sieks 7,4 proc., o visu vidutiniu laikotarpiu mažės.

Atlyginimams augant sparčiau nei kainoms, vidutiniu laikotarpiu tikimasi tolesnio privačiojo vartojimo augimo. Daugiau nei dešimtadaliu pakilus vidutiniam darbo užmokesčiui, o infliacijai reikšmingai sulėtėjus, 2024 m. I–III ketv. realiosios namų ūkių vartojimo išlaidos per metus augo 2,9 procento. Vidutiniu laikotarpiu prognozuojamas nuosaikesnis nei 2024 m. VDU augimas, tačiau jis išliks spartus dėl minimalios mėnesinės algos didinimo, ekonomikos plėtros ir nedarbo lygio mažėjimo. Gyventojų disponuojamas pajamas teigiamai veiks 2025–2027 m. valstybės biudžeto įstatymo projekte numatytos su gyventojų pajamų didinimu susijusios priemonės. VK FI vertinimu, palanki padėtis darbo rinkoje ir geri vartotojų lūkesčiai lems namų ūkių vartojimo išlaidų 2025 m. spartesnį augimą, nei 2024 m., sieksiantį 3,6 procento. Vidutiniu laikotarpiu privatusis vartojimas didės panašiu tempu (1 priedo 1 lentelė). Vis dėlto didesni, nei tikimasi, namų ūkių taupymo normos pokyčiai gali paskatinti ateityje peržiūrėti privataus vartojimo išlaidų projekcijas.

Lietuvos Respublikos valstybės kontrolė, vykdydama Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstituciniame įstatyme nustatytas biudžeto politikos kontrolės institucijos funkcijas, atliko Lietuvos Respublikos finansų ministerijos parengto ir 2024-12-20 viešai paskelbto 2024–2027 m. ekonominės raidos scenarijaus vertinimą ir parengė išvadą. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstitucinio įstatymo 7 str. 3 d. ir Valstybės kontrolės įstatymo 8 str. 7 d. 3 p., Valstybės kontrolė teikia išvadą Lietuvos Respublikos Seimui.

Biudžeto stebėsenos departamento vadovė

Jurga Rukšėnaitė

PRIEDAI

Išvados

„Dėl ekonominės raidos scenarijaus
tvirtinimo“

1 priedas

FISKALINĖS INSTITUCIJOS MAKROEKONOMINĖS PROGNOZĖS 2024–2027 M. IR PAGRINDINĖS PRIELAUDOS

1 lentelė. VK FI makroekonominės prognozės 2024–2027 m.

Rodiklis	2023	2024P	2025P	2026P	2027P
Pagrindiniai makroekonominiai rodikliai					
BVP palyginamosiomis kainomis pokytis, proc.	0,3	2,4 (2,2) ▲	3,0 (2,9) ▲	3,2 (3,2)	3,2 (3,2)
BVP palyginamosiomis kainomis, mln. Eur	58316,8	59716,4	61507,9	63476,2	65507,4
BVP to meto kainomis pokytis, proc.	9,4	5,4 (5,3) ▲	5,6 (5,5) ▲	5,9 (5,9)	5,8 (5,7) ▲
BVP to meto kainomis, mln. Eur	73792,8	77755,2	82090,1	86919,6	91943,5
Darbo našumo pokytis, proc.	-1,0	1,0 (1,1) ▼	2,6 (3,2) ▼	3,3 (3,4) ▼	3,3 (3,3)
BVP palyginamosiomis kainomis komponentų pokyčiai, proc.					
Namų ūkių vartojimo išlaidos	-0,4	3,2 (3,2)	3,6 (3,4) ▲	3,5 (3,5)	3,5 (3,5)
Valdžios sektoriaus vartojimo išlaidos	-0,2	0,8 (0,4) ▲	0,2 (0,1) ▲	0,1 (0,1)	0,1 (0,1)
Bendrojo pagrindinio kapitalo formavimas	9,3	-2,4 (-1,8) ▼	5,7 (4,7) ▲	5,5 (5,5)	5,5 (5,5)
Prekių ir paslaugų eksportas	-3,4	1,8 (0,9) ▲	4,3 (4,7) ▼	4,7 (4,7)	4,7 (4,7)
Prekių ir paslaugų importas	-5,3	0,8 (0,1) ▲	5,0 (5,0)	4,8 (4,9) ▼	4,8 (5,0) ▼
Kainų rodiklių pokyčiai, proc.					
BVP defliatorius	9,0	2,9 (3,0) ▼	2,5 (2,6) ▼	2,6 (2,6)	2,5 (2,5)
Namų ūkių vartojimo išlaidų defliatorius	9,0	0,8 (1,1) ▼	2,4 (2,5) ▼	2,5 (2,5)	2,4 (2,4)
Valdžios sektoriaus vartojimo išlaidų defliatorius	13,2	10,0 (10,9) ▼	7,3 (5,3) ▲	4,7 (4,5) ▲	4,7 (4,4) ▲
Bendrojo pagrindinio kapitalo formavimo defliatorius	5,5	2,1 (2,3) ▼	2,4 (2,4)	2,1 (2,1)	2,1 (2,1)
Eksporto (prekių ir paslaugų) defliatorius	-0,2	0,8 (1,0) ▼	0,5 (0,8) ▼	1,6 (1,6)	1,5 (1,4) ▲
Importo (prekių ir paslaugų) defliatorius	-5,6	-1,0 (-0,2) ▼	-0,2 (0,1) ▼	1,5 (1,3) ▲	1,6 (1,3) ▲
Suderintas vartotojų kainų indeksas (vidutinis metinis)	8,7	0,8 (1,1) ▼	2,4 (2,5) ▼	2,5 (2,5)	2,4 (2,4)
Darbo rinkos rodikliai					
Užimtų gyventojų skaičius (pagal gyventojų užimtumo tyrimo apibrėžtį), tūkst.	1441,1	1460,8	1466,9	1465,4	1464,0
Užimtų gyventojų skaičiaus pokytis, proc.	1,4	1,4 (1,1) ▲	0,4 (-0,3) ▲	-0,1 (-0,2) ▲	-0,1 (-0,1)
Nedarbo lygis (pagal gyventojų užimtumo tyrimo apibrėžtį), proc.	6,8	7,4 (7,3) ▲	7,2 (7,0) ▲	7,0 (6,8) ▲	6,8 (6,5) ▲
Vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis, Eur	2013,8	2217,3	2398,0	2567,7	2726,3
Vidutinio mėnesinio bruto darbo užmokesčio pokytis, proc.	12,6	10,1 (9,7) ▲	8,2 (8,1) ▲	7,1 (7,1)	6,2 (6,3) ▼
Darbo užmokesčio fondas, mln. Eur	27 842,0	31 073,5	33 747,9	36 099,3	38 291,4
Darbo užmokesčio fondo pokytis, proc.	13,4	11,6 (10,9) ▲	8,6 (7,8) ▲	7,0 (6,9) ▲	6,1 (6,3) ▼
Potencialaus BVP pokytis ir BVP atotrūkis nuo potencialo					
Potencialaus BVP pokytis, proc.	3,3	3,2 (3,1) ▲	3,0 (2,9) ▲	2,9 (2,7) ▲	2,7 (2,5) ▲
BVP atotrūkis (proc., palyginti su potencialiuoju BVP)	-0,3	-1,1 (-2,0) ▲	-1,3 (-2,1) ▲	-1,3 (-1,9) ▲	-1,1 (-1,6) ▲

Skiausteliuose pateiktos 2024 m. rugsėjo mėn. paskelbtos VK FI projekcijos.

Pagal ERS vertinimo ir tvirtinimo aprašą violetiniame fone pažymėti pagrindiniai rodikliai – svarbiausi VK FI priimančią sprendimą dėl ERS tvirtinimo.

Prognozės parengtos atsižvelgiant į informaciją ir duomenis, paskelbtus iki 2024-12-02.

P – prognozė

Šaltinis – Valstybės duomenų agentūra, Valstybės kontrolės, vykdančios fiskalinės institucijos funkcijas, skaičiavimai

2 lentelė. VK FI makroekonominių prognozių pagrindinės prielaidos

Rodiklis	2023	2024P	2025P	2026P	2027P
JAV dolerio ir euro keitimo kursas*	1,08	1,09 (1,08) ▲	1,08 (1,09) ▼	1,08 (1,09) ▼	1,08 (1,09) ▼
Pasaulio (be ES) BVP augimas, proc.**	3,7	3,5 (3,5)	3,6 (3,6)	3,6 (3,6)	3,6 (3,6)
Europos Sąjungos BVP augimas, proc.**	0,4	0,9 (1,2) ▼	1,5 (1,8) ▼	1,8 (1,8)	1,8 (1,8)
Pagrindinių eksporto rinkų augimas, proc.***	1,1	1,3 (1,5) ▼	1,6 (1,9) ▼	1,9 (1,9)	1,9 (1,9)
Naftos kainos (Brent, JAV doleriais už barelj)****	82,5	80,7 (82,1) ▼	73,1 (75,4) ▼	71,5 (72,7) ▼	70,8 (70,9) ▼

* Valiutos kursas prognozuojamu laikotarpiu išlieka toks, koks buvo užfiksuotas nuo 2024 m. spalio 14 d. iki spalio 25 d.

** Remiantis 2024 m. lapkričio 15 d. viešai paskelbta EK informacija.

*** Remiantis VK FI taikoma metodika.

**** 10 darbo dienų ateities sandorių vidurkis nuo 2024 m. spalio 14 d. iki spalio 25 d.

Skiausteliuose pateiktos pagrindinės 2024 m. rugsėjo mėn. VK FI prognozių prielaidos.

P – prognozė

Šaltinis – Valstybės kontrolė, vykdanči fiskalinės institucijos funkcijas

Išvados
„Dėl ekonominės raidos scenarijaus
tvirtinimo“
2 priedas

FINANSŲ MINISTERIJOS 2024–2027 M. EKONOMINĖS RAIDOS SCENARIJAUS PROJEKCIJOS IR PAGRINDINĖS PRIELAIDOS

1 lentelė. Finansų ministerijos 2024 m. gruodžio mėn. ekonominės raidos scenarijaus projekcijos

Rodiklis, proc.	2023	2024P	2025P	2026P	2027P
Pagrindiniai makroekonominiai rodikliai, pokytis					
BVP palyginamosiomis kainomis	0,3	2,4 (2,3) ▲	2,8 (2,9) ▼	2,9 (2,9)	2,9 (2,9)
Namų ūkių vartojimo išlaidos	-0,4	3,3 (3,3)	3,6 (3,6)	3,4 (3,4)	3,4 (3,4)
Valdžios sektoriaus vartojimo išlaidos	-0,2	0,8 (0,5) ▲	0,1 (0,1)	0,1 (0,1)	0,1 (0,1)
Bendrojo pagrindinio kapitalo formavimas	9,3	-1,9 (1,1) ▼	5,2 (5,6) ▼	5,8 (5,8)	5,4 (5,4)
Prekių ir paslaugų eksportas	-3,4	1,2 (1,2)	3,6 (3,9) ▼	4,2 (4,2)	4,2 (4,2)
Prekių ir paslaugų importas	-5,3	-0,4 (0,3) ▼	4,4 (4,7) ▼	4,9 (4,9)	4,9 (4,9)
BVP to meto kainomis	9,4	5,6 (5,5) ▲	5,4 (5,4)	5,7 (5,7)	5,6 (5,5) ▲
Kainų rodikliai, pokytis					
BVP defliatorius	9,0	3,1 (3,2) ▼	2,5 (2,5)	2,7 (2,7)	2,6 (2,6)
Suderintas vartotojų kainų indeksas (vidutinis metinis)	8,7	0,9 (1,0) ▼	2,5 (2,5)	2,7 (2,7)	2,6 (2,6)
Darbo rinkos rodikliai					
Vidutinio mėnesinio bruto darbo užmokesčio pokytis	12,6	10,1 (10,1)	7,9 (7,6) ▲	6,8 (6,5) ▲	5,7 (5,5) ▲
Nedarbo lygis (pagal gyventojų užimtumo tyrimo apibrėžtį)	6,8	7,4 (7,3) ▲	7,1 (7,1)	6,8 (6,7) ▲	6,5 (6,4) ▲
Užimtų gyventojų skaičiaus (pagal gyventojų užimtumo tyrimo apibrėžtį) pokytis	1,4	1,4 (1,4)	0,3 (0,2) ▲	0,1 (0,0) ▲	0,0 (-0,3) ▲

Statistinių duomenų ir kitos informacijos įtraukimo į scenarijų data – 2024 m. gruodžio 2 d.

Skliausteliuose pateiktos 2024-09-11 ekonominės raidos scenarijaus projekcijos.

Pagal ERS vertinimo ir tvirtinimo aprašą violetiniame fone pažymėti pagrindiniai rodikliai – svarbiausi VK FI priimant sprendimą dėl ERS tvirtinimo.

P – prognozė

Šaltinis – Finansų ministerija

2 lentelė. Finansų ministerijos 2024 m. gruodžio mėn. ekonominės raidos scenarijaus pagrindinės prielaidos

Rodiklis	2023	2024P	2025P	2026P	2027P
JAV dolerio ir euro keitimo kursas*	1,08	1,09 (1,08) ▲	1,08 (1,08)	1,08 (1,08)	1,08 (1,08)
Pasaulio (be ES) BVP augimas, procentais*	3,7	3,5 (3,5)	3,6 (3,6)	3,6 (3,6)	3,6 (3,6)
Europos Sąjungos BVP augimas, procentais*	0,4	0,9 (1,2) ▼	1,5 (1,8) ▼	1,8 (1,8)	1,8 (1,8)
Pagrindinių eksporto rinkų augimas, procentais	1,7	1,8 (2,0) ▼	2,2 (2,4) ▼	2,4 (2,4)	2,4 (2,4)
Naftos kainos (Brent, JAV doleriais už barelį)*	82,5	80,7 (81,6) ▼	73,1 (76,2) ▼	71,5 (76,2) ▼	71,5 (76,2) ▼

* Techninė prielaida, kurią 2024 m. lapkričio 15 d. viešai paskelbė Europos Komisija.

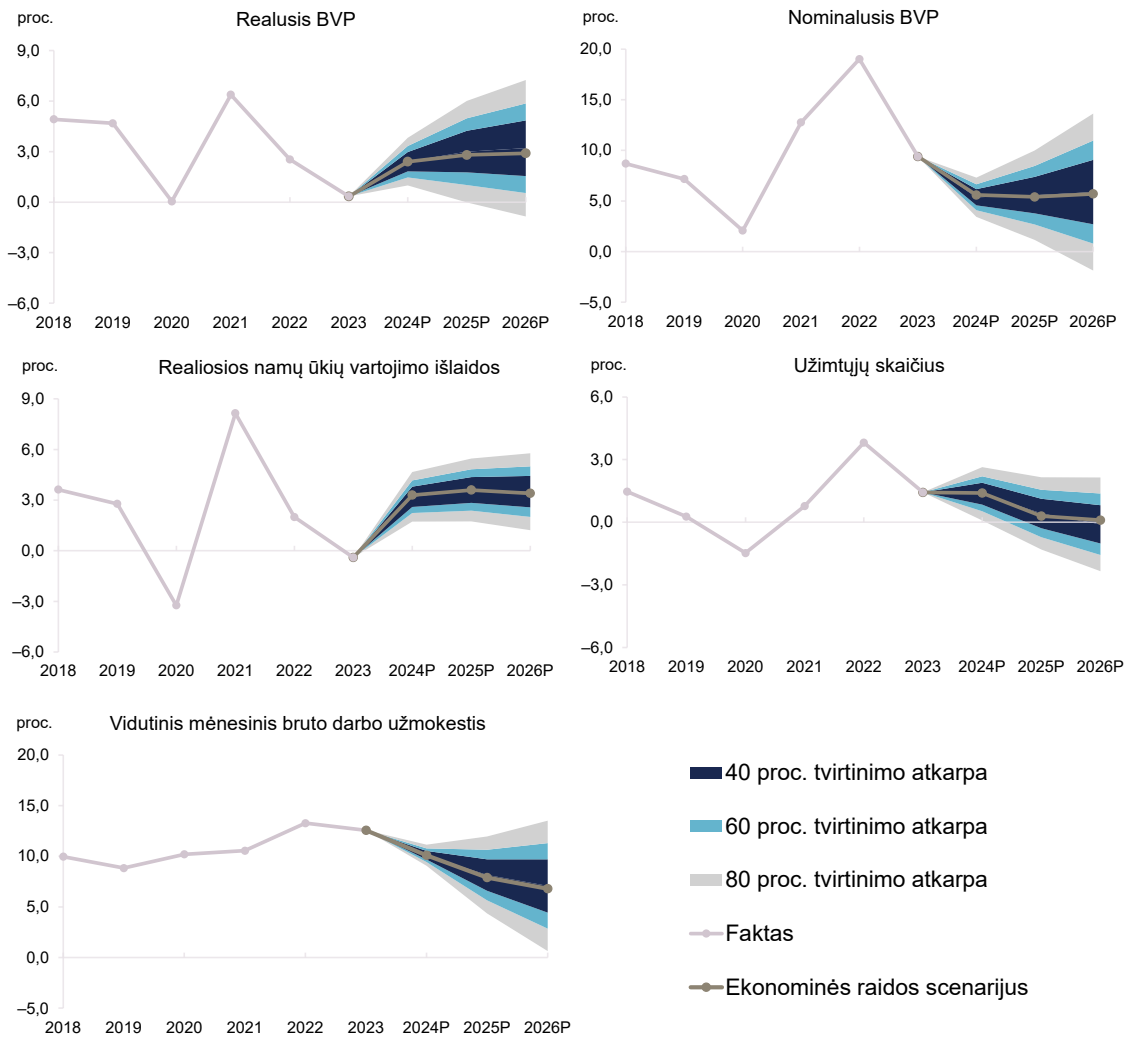
Skliausteliuose pateiktos 2024 m. rugsėjo mėn. ERS prielaidos.

P – prognozė

Šaltinis – Finansų ministerija

Išvados
 „Dėl ekonominės raidos scenarijaus
 tvirtinimo“
 3 priedas

VK FI SUDARYTOS ERS TVIRTINIMO ATKARPOS



Tvirtinimo atkarpų atskaitos tašku (moda) laikomos VK FI parengtos prognozės.

Tvirtinimo atkarpų sudarymo metodika plačiau išdėstyta Ekonominės raidos scenarijaus vertinimo ir tvirtinimo apraše.

Prieiga per internetą: https://www.valstybeskontrolė.lt/TVS/Content/Biudzeto_stebesena/ERS_vertinimo_ir_tvirtinimo_aprasas.pdf.

P – prognozė

Šaltinis – Finansų ministerija, Valstybės kontrolės, vykdančios fiskalinės institucijos funkcijas, skaičiavimai

Išvados
 „Dėl ekonominės raidos scenarijaus
 tvirtinimo“
 4 priedas

KITŲ INSTITUCIJŲ REALIOJO BVP PROJEKCIJOS

Institucija	Paskelbimo data	2024P	2025P
EBPO	2024-12-04 (2024-05-02)	2,4 (1,7) ▲	3,1 (3,1)
Europos Komisija	2024-11-15 (2024-05-15)	2,2 (2,0) ▲	3,0 (2,9) ▲
AB SEB	2024-11-12 (2024-08-27)	2,4 (2,4)	2,8 (2,6) ▲
AB „Swedbank“	2024-11-12 (2024-08-27)	2,4 (2,2) ▲	3,0 (2,8) ▲
TVF	2024-10-22 (2024-07-24)	2,4 (2,4)	2,6 (2,6)
Lietuvos bankas*	2024-09-17 (2024-06-11)	2,2 (1,9) ▲	3,1 (3,1)
Institucijų vidurkis	–	2,3 (2,1) ▲	2,9 (2,9)
Finansų ministerija	2024-12-20 (2024-09-11)	2,4 (2,3) ▲	2,8 (2,9) ▼
VK FI	2024-12-30 (2024-09-19)	2,4 (2,2) ▲	3,0 (2,9) ▲

Pateiktos institucijų prognozės, kurios paskelbtos iki 2024-12-11 imtinai.

Skliausteliuose pateiktos ankstesnės institucijų prognozės.

* Pašalinus sezono ir darbo dienų skaičiaus įtaką. 2024-12-19 buvo paskelbtos atnaujintos Lietuvos banko realiojo BVP augimo prognozės: 2024–2025 m. siekia 2,4 ir 3,1 proc. atitinkamai.

P – prognozė

Šaltinis – lentelėje nurodytų institucijų projekcijos, Valstybės kontrolės, vykdančios fiskalinės institucijos funkcijas, skaičiavimai

Išvados
 „Dėl ekonominės raidos scenarijaus
 tvirtinimo“
 5 priedas

2024 M. GRUODŽIO MĖN. ERS VERTINIMO EIGA

Gruodžio 2 d.	Valstybės duomenų agentūra paskelbė BVP 2024 m. III ketv. antrąjį įvertį. Atsižvelgiant į naujus paskelbtus statistinius duomenis, VK FI atnaujino su BVP komponentėmis susijusias makroekonominės prognozes.
Gruodžio 3 d.	VK FI parengė savo 2024–2027 m. makroekonominės prognozes.
Gruodžio 4 d.	FM pateikė institucijoms derinti ERS projektą (kopiją – VK FI).
Gruodžio 5 d.	Įvyko LB ir VK FI susitikimas, kuriame diskutuota apie Lietuvos ekonominę raidą.
Gruodžio 6 d.	VK FI pateikė klausimus FM.
Gruodžio 9 d.	Įvyko FM ir VK FI susitikimas, kuriame FM atsakė į VK FI pateiktus klausimus. VK FI informavo FM, kad pastabų ar siūlymų dėl pateikto ERS projekto neturi.
Gruodžio 11 d.	FM pateikė VK FI derinti patikslintą ERS projektą. VK FI informavo FM, kad neturi priešasčių netvirtinti ERS projekto.
Gruodžio 20 d.	FM savo interneto svetainėje viešai paskelbė 2024–2027 m. gruodžio mėn. ERS.
Gruodžio 30 d.	VK FI interneto svetainėje viešai paskelbė išvadą dėl gruodžio mėn. paskelbto 2024–2027 m. ERS tvirtinimo. Kartu skelbiamos ir VK FI makroekonominės prognozės.
Šaltinis – Valstybės kontrolė, vykdanči fiskalinės institucijos funkcijas	